

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 626 22252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2022-

Nr. (14)-D8(E)-

I 2022-07-01

Nr. 3-1083

DĖL ŠILUMOS ŪKIO ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos parengtą ir derinti pateiktą Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 1, 2, 8, 9, 10, 10¹, 12, 15, 20, 22, 24, 30, 32, 34, 35, 36, 37 straipsnių, aštuntojo ir vienuoliktojo skirsnių pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8², 10², 29¹ straipsniais įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) ir teikia pastabas ir pasiūlymus.

Neaišku, koku būdu pagal Įstatymo projekto 3 straipsniu keičiamo galiojančio įstatymo 8 straipsnio 3 dalį, rengiant specialiuosius šilumos ūkio planus gali būti palyginamas techninių sprendinių ekonominis efektyvumas ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, mažinančiomis vartotojų šilumos poreikius. Siūlome nelyginti, o kartu įvertinti ir techninio sprendimo energijos vartojimo efektyvumą ir poveikį aplinkai (įskaitant techninio sprendimo taršos sukeltus kaštus dėl poveikio sveikatai ir ekosistemoms).

Pažymėtina, kad Nacionalinės klimato kaitos valdymo darbotvarkės papunktyje 31.2.1 nustatytas uždavinys iki 2040 m. atsisakyti iškastinio kuro mažosios energetikos sektoriuje, todėl Įstatymo projekto 3 straipsniu naujai dėstomas 8 straipsnio 4 dalies 2 punktą galėtų būti papildytas reikalavimu taip pat plane nurodyti priemones, kuriomis savivaldybės užtikrins, kad 2040 metais savivaldybės teritorijoje namų ūkiuose atsinaujinančių energijos išteklių dalis šildymui sunaudojamų energijos išteklių balanse sudarys ne mažiau kaip 100 procentų.

Siekiant aiškaus Įstatymo projekto 3 straipsniu naujai dėstomo 8 straipsnio 4 dalies 4 punkto taikymo, rekomenduojame nurodyti, ar šio punkto nuostata taikytina tik naujai statomiems / renovuojamiems pastatams, ar nuostata taikytina ir esamiems pastatams (t. y. ar nustačius centralizuoto šilumos tiekimo teritoriją, joje visi pastatai naudojantys kitus techninius šilumos aprūpinimo sprendimus (išskyrus elektros, geoterminės energijos ir kitus ekologiškai švairius šilumos šaltinius) turės prisijungti prie centralizuoto šilumos tiekimo, ar tik naujai statomi / renovuojami?).

Siekiant skatinti gyventojų informuotumą, siūlome Įstatymo projekto 12 straipsniu keičiamo galiojančio įstatymo 22 straipsnio 6 dalyje nurodyti, kad informacija apie šilumos tiekimo sistemos energinį naudingumą ir atsinaujinančių išteklių energijos procentinę dalį vartotojui visais atvejais būtų nurodyta teikiamoje sąskaitoje, o ne tik išreiškus pageidavimą.

Tikslintinas Įstatymo projekto 11 straipsnis, kuriame keičiamas galiojančio įstatymo 20 straipsnis, nes pagal Civilinio kodekso 4.85 straipsnio 8 dalį „*Namo bendrojo naudojimo objektų valdytojas* (butų ir kitų patalpų savininkų bendrija, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo arba bendrojo naudojimo objektų administratorius) įgyvendina su bendrąja nuosavybe susijusius butų ir kitų patalpų savininkų sprendimus ir pavedimus, priimtus šiame straipsnyje nustatyta tvarka, atstovaudamas butų ir kitų patalpų savininkams“. Į tai atsižvelgiant, šio straipsnio 1 dalyje atitinkamai atsisakytina iš kitų valdytojų išskirti tik daugiabučio namo savininkų bendriją ar pertekliniai minėti visus daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojus, todėl tikslintina taip „<...>. Pastato šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtoją (eksploatuotoją) Civilinio kodekso 4.85 straipsnyje nustatyta sprendimų priėmimo tvarka pasirenka daugiabučio namo butų ir

kitų patalpų savininkai, arba, jeigu šie nepriima sprendimo, *daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojas*.<...>“. Atitinkamai tikslintinos kitos šios straipsnio dalys.

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte ir numatomo poveikio vertinimo pažymoje nenurodytas Įstatymo projekto rengėjų tikslas Įstatymo projekto 13 straipsnyje nustatyti, kad „Daugiabučio namo butų ir patalpų savininkai šilumos punkto įrenginius valdo, naudoja ir jais disponuoja bendrosios nuosavybės teise *arba pagal susitarimą su šilumos punkto įrenginių savininku*“, todėl neaišku, kas ir kaip šį susitarimą turėtų įforminti, ar be susitarimo faktinis naudojimas laikytinas neteisėtu, ir nesusitarus, butų ir kitų patalpų savininkai negalės įrenginiais naudotis, nors galiojančio įstatymo 12 straipsnio 5 dalyje jau nustatyta, kad „Šilumos vartotojai daugiabučiuose namuose *privalo apmokėti proporcingai daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkų daliai* bendrojoje dalinėje nuosavybėje šilumos tiekėjui už daugiabučio namo šilumos punkto, nuosavybės teise priklausančio šilumos ir (ar) karšto vandens tiekėjui, remonto darbus (įskaitant medžiagas, atsargines dalis ir įrenginius) bei su tuo susijusias administracines sąnaudas, kurios nėra įskaičiuotos į šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros (eksplotavimo) tarifą. Šilumos vartotojui išrašomoje sąskaitoje (mokėjimo pranešime) turi būti atskirai nurodytos darbų, medžiagų, atsarginių dalių ir įrenginių kainos, pagrįstos administracinės sąnaudos, šilumos vartotojui privalomos mokėti sumos, taip pat pateikta informacija apie galimybę daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkams įgyti bendrosios dalinės nuosavybės teisę į šilumos punktą šio įstatymo 24 straipsnio 2 dalyje nustatytais pagrindais“. Kadangi ši galiojančio įstatymo 12 straipsnio 5 dalis nekeičiama, manytina, kad susitarimas dėl namo butų ir kitų patalpų savininkų faktiškai naudojamų kito asmens šilumos punkto įrenginių naudojimosi būtų perteklinis, taip pat neaišku, kuo pagrįstas Įstatymo projekto rengėjų siūlymas sudaryti sutartį ne tik dėl tokių įrenginių naudojimo, bet ir dėl valdymo ir disponavimo. Atsižvelgiant į tai, siūlome patikslinti Įstatymo projektą ir aiškinamąjį raštą.

Pažymėtina, kad pagal šiuo metu galiojančio Šilumos ūkio įstatymo nuostatas ir vadovaujantis galiojančiomis Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (toliau – Taisyklės) nuostatomis¹ (193 p.) daugiabučio namo gyventojai priėmę sprendimą apsirūpinti 2-uoju karšto vandens būdu, privalo paskirti tinkamai įgaliotą atstovą, kuris su šilumos ir geriamojo vandens tiekėjais pasirašo atitinkamas sutartis. Pagal Taisyklių nuostatas pasirinkus 2-ąjį apsirūpinimo karštu vandeniu būdą (kai šiluma perkama iš šilumos tiekėjo, o geriamasis vanduo karštam vandeniui ruošti – iš geriamojo vandens tiekėjo), gyventojų įgaliotas asmuo yra daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkų bendrija, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo arba teisės aktų nustatyta tvarka paskirtas bendrojo naudojimo objektų administratorius. Vartotojams teisėtai atstovaujantis asmuo su geriamojo vandens tiekėju atsiskaito pagal karšto vandens ruošimo geriamojo vandens skaitiklio rodmenis. Kai kuriuose Lietuvos miestuose² gyventojų įgaliotas asmuo yra administratorius, kuris atsakingas už sutarčių sudarymą ir geriamojo vandens kiekio karštam vandeniui paruošti paskirstymą ir išdalijimą daugiabučio vartotojams apmokėti ir kt. Priėmus Energetikos ministerijos siūlomas Įstatymo projekto nuostatas, *be aiškių priežasčių administratoriai toliau vykdyti šių funkcijų negalėtų*. Siūlome nenaikinti veikiančios praktikos.

Atkreiptinas dėmesys, kad aiškinamajame rašte nėra pagrindimo kodėl atsisakoma dabartinio reglamentavimo ir siūlomas būtent toks apsirūpinimo 2-uoju karšto vandens būdo modelis, kad daugiabučio namo vartotojai pasirinkę 2-ąjį apsirūpinimo karšto vandens būdą turi sudaryti su geriamojo vandens tiekėju – geriamojo vandens pirkimo–pardavimo sutartis. Pažymėtina, kad vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 35 straipsnio nuostatomis, daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkai už geriamąjį vandenį atsiskaito pagal bute, geriamojo vandens tiekėjo įrengto geriamojo vandens apskaitos prietaiso rodmenis, nebent daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkai pirkimo ir pardavimo vietą pasirenka įvade, sudarydami rašytinį visų savininkų, kuriems geriamasis vanduo tiekiamas iš to įvado, susitarimą ir tai numatydami sutartyse su geriamojo vandens tiekėju. Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad kai pasirenkamas 2-asis apsirūpinimo karštu vandeniu būdas, „daugiabučio

¹ Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymas Nr. 1-297 „Dėl Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių patvirtinimo“.

² Pvz. pagal UAB „Vilniaus vandenys“ pateiktą informaciją už 13 proc. objektų atsiskaito asmenys (administratoriai, bendrijos ir pan.); už 87 proc. objektų atsiskaito šilumos tiekėjas (AB „Vilniaus šilumos tinklai“).

namo geriamojo vandens kiekis, nupirktas karštam vandeniui ruošti, nustatomas pagal geriamojo vandens tiekėjo įrengto prieš karšto vandens ruošimo įrenginius geriamojo vandens atsiskaitomojo apskaitos prietaiso rodmenis“. Atsižvelgiant į tai, nėra aišku kodėl daugiabučio namo vartotojams patiekto geriamojo vandens kiekis bus nustatomas pagal butuose įrengtus geriamojo vandens apskaitos prietaisus, o patiekto geriamojo vandens karštam vandeniui ruošti kiekis nustatomas pagal geriamojo vandens tiekėjo, prieš karšto vandens ruošimo įrenginį įrengto geriamojo vandens atsiskaitomojo apskaitos prietaiso rodmenis, tai turėtų būti pagrįsta aiškinamajame rašte.

Atkreiptinas dėmesys, kad numatomo poveikio vertinimo pažymoje nurodoma, kad „<...> aiškiai reglamentuotas apsirūpinimo karštu vandeniu mechanizmas sudarys prielaidas karšto vandens vartotojams priklausomai nuo šilumos punkto nuosavybės pasirinkti norimą apsirūpinimo karštu vandeniu būdą.“, tačiau Įstatymo projektu siūlomas apsirūpinimo karštu vandeniu būdo pasirinkimas nesiekiamas su šilumos punkto nuosavybės priklausomybe. Taip pat numatomo poveikio vertinimo pažymoje nepateikta informacija, kokia apimtimi geriamojo vandens tiekėjams didėtų administracinė našta ir koks būtų poveikis verslo sąlygoms.

Atsižvelgiant į pateiktą informaciją ir į tai, kad 2-ojo apsirūpinimo karštu vandeniu būdo teisinis reglamentavimas keičiamas iš esmės, manome, kad *turi būti atliktas didesnio numatomo poveikio vertinimas*, kurio metu turi būti surinkta, įvertinta ir išanalizuota informacija apie šiuo metu reglamentuotų apsirūpinimo karštu vandeniu būdų įgyvendinimą, atliktas ekonominis modeliavimas (sąnaudų ir naudos analizė, įvertinant kokią ekonominę naudą gaus vartotojai kai pasirinks apsirūpinimo karštu vandeniu būdą iš skirtingų tiekėjų (šilumos ir geriamojo vandens tiekėjo), turi būti įvertinti ir pateikti skirtumai tarp Įstatymo projektu siūlomų 1-ojo (centralizuotai paruošto karšto vandens pirkimas iš karšto vandens tiekėjo) ir 2-ojo apsirūpinimo karštu vandeniu būdų.

Po vykusių konsultacijų ir diskusijų su Energetikos ministerijos ir Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos atstovais dėl tinkamo 2-ojo apsirūpinimo karštu vandeniu būdo reglamentavimo liko neatsakytų klausimų dėl karšto vandens apskaitos prietaisų priklausomybės, galimo perdavimo ir įrengimo, dėl nepaskirstyto geriamojo vandens karštam vandeniui ruošti kiekio paskirstymo reglamentavimo (kada ir koku būdu), kai šiluma perkama iš šilumos tiekėjo, geriamasis vanduo karštam vandeniui ruošti iš geriamojo vandens tiekėjo. Vadovaujantis Energetikos ministerijos nuostatų³ 7.3 punktu, valstybės politiką elektros ir šilumos srityje, prie kurios priskirtini ir karšto vandens tiekimo klausimai, formuoja ir įgyvendina Energetikos ministerija. Įstatymo projekte ir jo lydimosiose medžiagoje nematydami atsakymų į mūsų keliamus klausimus ir siūlomo apsirūpinimo 2-uoju karšto vandens būdo modelio išsamaus ir būtino pagrindimo, negalime pritarti siūlomam reglamentavimui.

J. Kaklauskienė, tel. 8 620 82238, el. p. jurate.kaklauskiene@am.lt

J. Vaišnorienė tel. 8 695 54136, e. p. judita.vaisnoriene@am.lt

P. Žvirblis, tel. 8 695 28551, e. p. paulius.zvirblis@am.lt

³ Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatai, patvirtinti 2009 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatų patvirtinimo“.